

STAATSBOSBEHEER: het zit in onze natuur

Al meer dan 100 jaar werken aan groen Nederland

Staatsbosbeheer is hét groene nutsbedrijf van Nederland. Wij beschermen en ontwikkelen het groene erfgoed van ons land en zorgen dat deze natuur voor iedereen beleefbaar is, in balans met het duurzaam benutten van onze gebieden. We brengen natuur dichterbij de mensen, nu en in de toekomst. Dat zit in onze natuur.

Staatsbosbeheer is in 1899 opgericht en in 1998 verzelfstandigd tot een Rechtspersoon met een Wettelijke Taak (RWT). Deze taak - het beheren en duurzaam tot maatschappelijk nut brengen van de haar toevertrouwde terreinen - is geborgd in de Wet Verzelfstandiging Staatsbosbeheer (1998).

Meer dan alleen natuur

Staatsbosbeheer heeft zo'n 265.000 hectare onder haar hoede. Alle soorten landschap die je je maar kunt voorstellen zitten in deze 'nationale collectie': Van kwelder tot heuvelland en van veenweide tot zandverstuiving. Die landschappen zijn een thuis voor plant, dier én mens. Duizenden jaren van ontginningen en ander landgebruik zijn erin terug te vinden. Ons landschap is dan ook een levend geschiedenisboek. Met als mooiste illustraties misschien wel onze monumenten. Staatsbosbeheer heeft er meer dan 800 in bezit, van hunebed tot kasteel, van boerderij tot fort. Vaak vormen die 'het gezicht van de streek' en zijn ze ook landelijk bekend. Soms, zoals bijvoorbeeld bij de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, waar Staatsbosbeheer 15 van de 45 forten in eigendom heeft, is er zelfs sprake van internationaal aanzien. Een visitekaartje van Nederland.

Voor iedereen

Staatsbosbeheer is graag uw gastheer in groen Nederland. Jaarlijks tellen we meer dan honderd miljoen bezoeken in onze terreinen. De meeste mensen komen van de natuur en de rust genieten. Gewoon lekker wandelen of fietsen. Een lange tocht of een blokje om. Maar ook voor de actievere recreant biedt Staatsbosbeheer alles: water om te kanoën, (en als het meezit in de winter ijs om op te schaatsen), mountainbikepaden en ruiterroutes.

Staatsbosbeheer verhuurt ook vakantiewoningen in de natuur en verschillende vormen van kamperen zijn mogelijk, op de mooiste plekken van ons land. We werken samen met ruim negentig zorginstellingen die onderdak of dagbesteding organiseren voor mensen met speciale behoeften.

Maar het gastheerschap gaat verder: festivals en evenementen vinden bij ons een plek in de natuur. Hierbij bewaken we altijd de natuurwaarden. Zijn die veiliggesteld, dan kan het los met de opera op fort Rijnauwen of in het veen van Nijetrijne, met poëzie op landgoed Elswout of Bruce Springsteen op het Malieveld. Of we werken mee aan een sfeervolle brocantemarkt. Lampionnen tussen de bomen en het Lingebos lijkt ineens heel Frans. Oerol op Terschelling behoort tot de klassiekers onder de festivals en Into the Great Wide Open op Vlieland is hard op weg dat te worden.

Nuttige natuur

Steeds meer wetenschappelijk onderzoek onderbouwt wat de meeste mensen gewoon weten: natuur is goed voor je. Iedereen merkt dat je er makkelijker 'ont-strest'. Maar aangetoond is ook dat het herstel van ziekenhuispatiënten gebaat is bij natuur. En met name bij kinderen, die vaak lange uren achter een scherm doorbrengen, blijkt naar buiten gaan heilzaam te werken. Ze ontwikkelen er hun motorische vaardigheden beter. Ruim één miljoen kinderen bezoeken jaarlijks de terreinen van Staatsbosbeheer. Er is ons veel aan gelegen om kinderen die niet als vanzelfsprekend in de natuur komen, een onvergetelijke ervaring te bieden in onze terreinen. Daartoe werken we samen met veel scholen.

De natuur heeft ook veel praktisch nut. Ze zorgt voor schoon drinkwater en vangt fijnstof weg. En ze levert hout. Staatsbosbeheer oogst jaarlijks zo'n 0,3 miljoen kuub hout uit zijn bossen. Bij natuurontwikkelingsprojecten zoals in rivierenland komt nogal wat zand of grind vrij voor de bouw. Met creatief ondernemerschap wordt zelfs voor maaisel, dat vroeger als afval werd gezien, een nuttige toepassing gevonden. Het wordt bijvoorbeeld verwerkt in karton voor eierdozen. Vanzelfsprekend op een

duurzame wijze. Behoud en verbetering van wat er is is ons uitgangspunt. Dit laten we jaarlijks op vele plaatsen onafhankelijk toetsen.

Publieke waarde

Van grote waarde dus voor de samenleving. De terreinen van Staatsbosbeheer vormen de nationale basisvoorziening van natuur en recreatie. Van de Waddeneilanden tot de zuidwestelijke delta, van de Veluwe tot het groen in Brabantstad. Vol overgave werken we iedere dag aan het beheer en de bescherming van 'onze' terreinen en gebouwen. We stimuleren iedere Nederlander om hiervan zoveel mogelijk te genieten. En we dagen het bedrijfsleven uit om met natuur duurzaam te ondernemen. Daarin moeten we de juiste balans vinden. Onze ambitie daarbij is een excellente publieke organisatie te zijn.

Voorbeeld voor anderen

- Toegevoegde maatschappelijke waarde

Het maatschappelijke bereik van Staatsbosbeheer is groot. Waar vroeger nogal sectoraal met natuur werd omgegaan is de integrale aanpak een verbindende factor geworden in Nederland, zowel op sociaal, economisch als cultureel vlak. En het heeft internationaal een voorbeeldwerking. De aanpak van hoogwaterbescherming en natuur in de vorm van klimaatbuffers is daarmee een exportproduct geworden. De overheid als verbindende factor en gangmaker van innovatieve benaderingswijzen.

- Rolopvatting als ZBO

Waar de dialoog over ZBO's in politiek en bestuur zich doorgaans toespitst op ministeriele verantwoordelijkheid laat Staatsbosbeheer zien dat ZBO's juist een verbindende schakel kunnen zijn tussen beleid en samenleving. Laten zien wat met beleid wordt beoogd en signalen uit de samenleving terugsluizen als beleidsreflectie. En daarmee meer dan puur uitrol van regels een intermediaire rol spelen om beleidsambities waar te maken. Zoals bijvoorbeeld bij de vergroeningsopgave in de landbouw omwille van plattelandsontwikkeling waar het goed wonen en recreëren blijft.

- Medewerkers in hun kracht zetten

Maak goed gebruik van de kracht die in de organisatie zit. Optimaliseer welke inzet op welk niveau het beste rendeert. Durf te delegeren. Als voorbeeld: de boswachters van Staatsbosbeheer worden ingezet als hét gezicht van de organisatie, onze ambassadeurs. Daarmee hebben we goud in handen. Het is een formule waar veel overheidsorganisaties ons op bevragen en ook graag een voorbeeld aan nemen.

- Realisatie Rijksopgaven met vereende krachten

Waar overheden zich primair door de hen toebedeelde opdrachten/taken laten leiden valt er voor de BV Nederland winst te behalen als vanuit verschillende departementen krachten meer worden gebundeld. Beleid komt namelijk in de uitvoering altijd samen op locaties. Staatsbosbeheer heeft een positie verworven aan de Rijksvastgoedtafel, om gronden gericht te kunnen inzetten voor realisatie van Rijksdoelen. Voor het ministerie van I&M MIRT-doelen helpen realiseren met inzet van grond; voor het ministerie van EZ gronden voor natuurdoelen weten veilig te stellen en daarmee werken aan robuustheid en weerbaarheid van natuur.

- Conditie voor continuïteit organisatie

Zoals verschillende aandragers aangaven heeft Staatsbosbeheer na een sterke bezuinigingsoperatie een omslag gemaakt die heeft geresulteerd in een maatschappelijke gedragen organisatie die financieel meer op eigen benen staat. Dit is niet alleen een kwestie van resetten van de oriëntatie maar ook een stapsgewijze aanpak van de herpositionering, een herdefiniëring van de relatie met het rijk en de provincies en een daarop aansluitend ondernemingsplan dat de organisatie aan de hand heeft genomen.

- In contact met de samenleving

Aandragers geven ook aan dat Staatsbosbeheer langdurig en duurzaam werkend is in het publieke domein; het contact met de samenleving succesvol heeft versterkt; de natuur vertegenwoordigt voor iedere Nederlander, zowel autochtoon als allochtoon. Contact met de samenleving betekent ook dat

Staatsbosbeheer zich volop inzet om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt weer kansen te bieden.
Een overheidsorganisatie voor 17 miljoen Nederlanders.